

УДК 336.532
JEL C10; I21, I28

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Оксана Вільчинська¹, Оксана Марець², Василь Гринькевич³

^{1,2}Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18

¹e-mail: Oksana.vilchska@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4544-4751>

²e-mail: oksana.marets@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4044-7443>

³Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»,
79059, м. Львів, вул. Мазени, 29

³e-mail: wgrynkevych@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6247-2850>

Анотація. Дослідження присвячене проблемі розвитку банківського сектора України, забезпечення його конкурентних позицій в умовах зростаючих вимог споживачів здійснювати транзакції з використанням ефективніших і безпечніших інструментів. Метою статті є перевірити гіпотезу про вплив обсягів безготівкових розрахунків на фінансові показники українських банків з урахуванням їхніх розмірів. У дослідженні використано методи описової статистики, візуалізації даних, перевірки гіпотез, модерованого кореляційно-регресійного аналізу. Перевірка гіпотези здійснена на основі емпіричних даних про фінансові показники та інші характеристики 65 банків України. Результати дослідження виявили статистично істотний зв'язок між досліджуваними змінними, тобто, інвестування у розвиток послуг новітніх електронних платежів може істотно покращити фінансові показники банківської установи. Сформульовано висновок, що використання безготівкових операцій позитивно впливає на розвиток банківського сектору та національної економіки, оскільки це забезпечує конкурентоспроможність, сприяє розширенню клієнтської бази та ефективного розвитку.

Практичне значення результатів полягає у пропозиції для банків використовувати найновіші технології здійснення безготівкових розрахунків задля забезпечення зростання фінансових результатів.

Ключові слова: безготівкові операції, банківська сфера, кореляційно-регресійний аналіз, електронні платежі.

Постановка проблеми. Зростання кількості безготівкових розрахунків на ринку фінансових послуг сприяє збільшенню фінансових результатів банків, проте цей вплив може бути нерівномірним залежно від розміру банку. Невеликі банки можуть зазнавати більшого тиску інноваційних технологій та змін у споживчій поведінці, оскільки мають менші ресурси та можливості для адаптації.

Тенденція зростання безготівкових розрахунків потребує подальшого розгляду, оскільки має важливі наслідки для економічної стійкості та конкурентоспроможності банківської системи. Виявлення та мінімізація можливих ризиків може включати розробку стратегій підтримки невеликих банків у впровадженні електронних платіжних систем, створення спеціальних програм або ініціатив для збільшення їх конкурентоспроможності на ринку, а також розробку ефективних регуляторних механізмів для забезпечення рівних умов гри для всіх учасників банківського сектору. Тому важливо змоделювати як саме фінансові результати можуть залежати від кількості безготівкових розрахунків та який вплив спричиняє розмір банківської установи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток сучасних технологій змінює фінансову екосистему та майбутнє банків. Нові гравці, що спеціалізуються на фінансових технологіях, а також технологічні компанії пропонують фінансові послуги, які традиційно надавали банки, тому банківські установи змушені конкурувати, щоб залучити якомога більше клієнтів, чому сприятиме лояльність при впровадженні та використанні безготівкових розрахунків. Такий конкурентний ландшафт має глибокий вплив на операційні аспекти банківської діяльності, впливаючи на те, як кредити та дебети «рухаються» через банківську систему. На цих аспектах розвитку безготівкових розрахунків у своїй роботі акцентує увагу Н.Пантелєєва [5]. Питанням прогнозування курсів криптовалют присвячені праці Ю. Клебан та Т. Стасюк [4], І. Василевська зосереджує увагу на інструментах удосконалення банківських продуктів [7]. Дослідники вивчають різні напрями впровадження інноваційних банківських продуктів, проте сегмент безготівкових розрахунків потребує аналізу чинників, що мають найвагоміший вплив у банківському секторі.

Постановка завдання. *Метою статті є перевірити гіпотезу про вплив інноваційних безготівкових розрахунків на фінансові показники банківських установ, а також статистично оцінити істотність впливу розмірів банку на взаємозв'язок між фінансовими результатами та обсягом електронних платежів.*

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток технологій сприяє активній цифровізації банківської системи, що підсилюється цифровою грамотністю клієнтів банків. Серед клієнтів, які дедалі краще та більше володіють цифровими технологіями – особи, народжені у 1981–1996 рр., яких за теорією поколінь називають міленіалами, та особи, народжені після 1996 року, яких, за тією ж теорією поколінь називають постміленіалами. Саме ці категорії клієнтів вимагають більшої зручності та кращого обслуговування через мобільні або планшетні платформи. Крім того, пандемія COVID-19 призвела до прискорення впровадження цифрових технологій у всіх сферах, включаючи фінансові послуги [11].

Для збереження конкурентних позицій на ринку, залучення клієнтів і зменшення витрат, великі світові банки визначили цифрову трансформацію як пріоритет бізнесу на найближчі роки. Тому вкрай важливим є питання вивчення поточного впливу інноваційних форм безготівкових розрахунків на конкурентоспроможність банків, а також факторів, які сприяють такій трансформації.

Діяльність банків в сфері цифровізації спрямована на підвищення їхньої конкурентоспроможності, насамперед, прибутковості. Крім того великі банки потенційно можуть отримувати більше вигоди і збільшення віддачі від масштабу банківської послуги. Таким чином, цифровізація може сприяти більш концентрованій банківській системі з більшими банками, які завоюють частку ринку, тоді як менші, менш прибуткові банки та місцеві банки з обмеженою клієнтською базою можуть зрештою піти з ринку [5].

Одним із позитивних наслідків цифровізації банків є покращення фінансової доступності. Зокрема, впровадження цифрових інноваційних технологій сприяє покращенню позицій України за такими показниками фінансової інклюзії як: наявність рахунку у фінансових установах (можливість відкриття рахунку без відвідування відділення), наявність дебетової / кредитної карти, рівень позик у фінансових установах чи з використанням кредитної картки, сплата комунальних платежів з використанням рахунку у фінансовій установі, використання мобільного телефону чи Інтернету для доступу до рахунку фінансової установи тощо [2, 3].

Якщо ж зважати на рівень цифрової грамотності населення в Україні, то особливу увагу важливо звертати саме на сегмент клієнтів, які мають низький рівень цифрової грамотності, позаяк вони можуть опинитись в ситуації, де їм буде ще важче отримати доступ до банківських послуг, як негативний наслідок – потенційна втрата клієнтів. Ще одним негативним наслідком впровадження інноваційних цифрових технологій може стати втрата роботи банківських працівників через автоматизацію процесів.

Переваги безготівкових розрахунків стають все очевиднішими як для клієнтів банків, так і для самих банків. Для клієнтів банків це зручність оплати за товари, послуги, виконані роботи, надійність проведення платежів, практичність тощо, для банків та банківських установ – сприяння підвищенню конкурентоспроможності та престижу, оптимізація витрат, що пов'язані з оборотом готівкових грошей [4].

Боротьба за споживача стає однією з головних причин, які перетворюють конкуренцією у банківському секторі на домінуючий чинник його розвитку, призводить до розширення асортименту послуг та витіснення з ринку неякісних чи технічно застарілих інструментів. Щоб успішно функціонувати у конкурентному середовищі, протидіяти банкам-конкурентам і конкуруючим небанківським фінансовим організаціям, залучати до користування своїми послугами клієнтів і бути при цьому прибутковою, надійною та стійкою фінансовою установою, кожний банк має формувати високий рівень репутації через запровадження нових банківських продуктів і послуг. З огляду на темпи розвитку технологій та штучного інтелекту, найперспективнішим напрямом є нові форми безготівкових розрахунків.

Одним із напрямів розширення та активізації безготівкових розрахунків може стати оптимізація інфраструктури для використання розрахункових карт, мобільних гаманців, оплати через інтернет. Індикатори, що характеризують стан платіжної інфраструктури на 1 квітня 2023 року, подано на рис. 1.

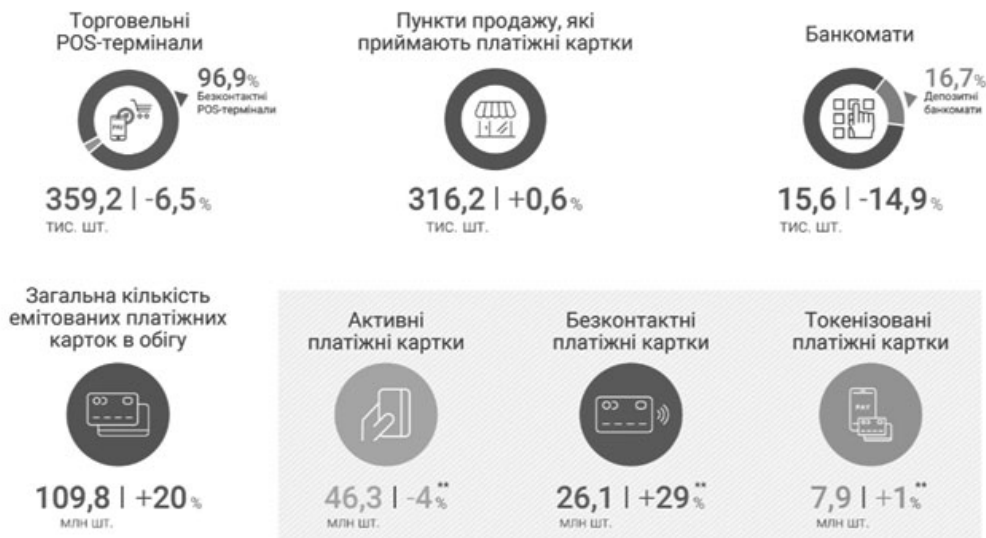

Рис. 1. Платіжна інфраструктура України станом на 01.03.2023 р.

Джерело: побудовано за [9].

*динаміка з 01.02.2022 р., **порівняно з січнем 2022р.

Упродовж 2018–2023 рр. спостерігається тенденція зростання кількості торговельних POS-терміналів в Україні в середньому на 16,4% щороку (рис. 2), проте темпи їх приросту зменшувались.

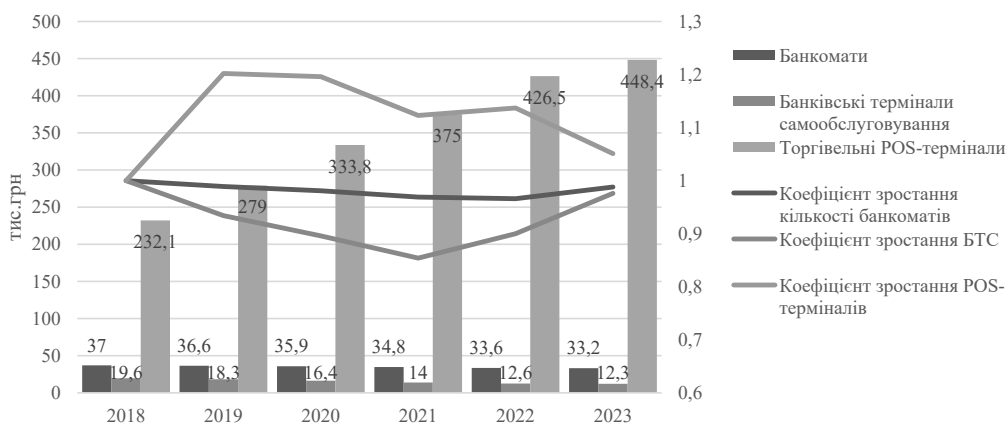

Рис. 2. Динаміка основних показників платіжної інфраструктури України у 2018–2023 рр., тис. грн

Джерело: побудовано за [9].

Кількість банкоматів і банківських терміналів самообслуговування (БТС) упродовж досліджуваного періоду зменшувалася. Така тенденція може свідчити про поступову відмову від готівкового способу розрахунків і адаптацію споживачів до безготівкових розрахунків.

Результати дослідження регіональних особливостей забезпечення населення терміналами у довоєнний період показали, що найменшою кількістю таких пристроїв у розрахунку на один мільйон мешканців оснащені Луганська, Донецька та Закарпатська області. З початком повномасштабної військової агресії розподіл регіонів за цим індикатором швидко змінюється і є нерівномірним.

Сучасний стан банківської системи України і прогнози розвитку на найближчу перспективу вказують на те, що дотримання принципів інноваційної політики є головним чинником успіху будь-якого банку [8]. На фінансового ринку швидко скорочується життєвий цикл банківської послуги, загострюється конкуренція, підвищуються вимоги споживача до банківських послуг та способів їх надання. Щоб вижити в таких умовах, комерційні банки змушені постійно осучаснювати свої послуги, шукати нові сфери діяльності, удосконалювати бізнес-процеси [11].

Однією з новацій, що допомагає залучити клієнтів до безготівкових розрахунків, є система cashback, яка, незважаючи на простоту своїх процесів, забезпечує вагомий маркетинговий результат [7]. Принцип дії цієї системи полягає в тому, що коли покупець придбав товар за допомогою картки, магазин платить комісію банку, а банк повертає частину цієї суми у вигляді відсотків покупцю. Наразі в Україні cashback сплачують Альфа-Банк, Monobank, OTP Bank та інші банки.

Важливим інноваційним етапом для розвитку безготівкових розрахунків стало запровадження з 1 листопада 2017 року системи Google Pay, а 17 травня 2018 року – Apple Pay. За допомогою цих систем клієнти можуть «прив'язувати» банківські рахунки у системі та розраховуватись за допомогою смартфона з вбудованою системою NFC чи smart-годинника з такою ж системою.

Незважаючи на продовження повномасштабної війни. з 1 квітня 2023 року в Україні запрацювало нове покоління системи електронних платежів (СЕР-4) на базі міжнародного стандарту ISO20022. Відтепер СЕР працює 24/7, що передбачає цілодобове виконання міжбанківських платіжних операцій без призупинення роботи системи та миттєвий перехід від поточного до наступного календарного дня [9].

Платіжні системи в економічних операціях досягають значного прогресу з розвитком передових технологій. Саме завдяки застосуванню досягнень технологічного прогресу у банківській платіжній системі вдається змінювати роль готівки на ефективнішу та дієвішу форму – безготівкові платежі. Їх ефективність підтверджується збільшенням кількості компаній, торгових центрів в Україні, які здійснюють платіжні операції за допомогою системи безготівкових платежів.

Одним із найвпливовіших факторів у впровадженні інновацій електронних платежів є розмір банку. Великі банки, звичайно, мають більше активів, ніж малі та середні банки. Будь-які інвестиції великих банків матимуть незначний вплив на зменшення або переміщення їхніх активів, що мало б сприяти тому, що великі банки можуть швидше і

безболісніше інвестувати у впровадження нових технологій для залучення необхідного сервісного продукту порівняно з банками середнього розміру та малими.

Залежно від концепції розвитку банку з урахуванням його спеціалізації та на основі аналізу сильних і слабких сторін розробляється довгостроковий план розвитку банку, орієнтований на досягнення основного стратегічного завдання або їх комплексу на довгостроковий період. З економічної точки зору це завдання (або комплекс завдань) можуть бути виражені у таких параметрах – зростання активів, досягнення бажаного рівня рентабельності капіталу, чистого прибутку, зростання питомої ваги на ринку банківських послуг, досягнення лідерської позиції на фінансовому ринку тощо.

Отже, запровадження електронних платежів є однією з конкурентних стратегій банківської галузі. Електронний платіж змінює парадигму транзакцій, підвищуючи ефективність і додаткову вартість продуктів і послуг. Успішність запровадження електронних платежів можна пов'язати зі зростанням фінансових показників банків. Одним із чинників, що може впливати на впровадження електронних платежів є розмір банку.

Сформуємо відповідні дослідницькі гіпотези:

H10: електронні платежі не мають істотного впливу на фінансові показники діяльності банків.

H11: електронні платежі мають значний позитивний вплив на фінансові показники діяльності банків.

H20: розмір банку не посилює вплив електронних платежів на фінансові результати діяльності банків.

H21: розмір банку посилює вплив електронних платежів на фінансові результати діяльності банків.

Для прийняття чи спростування нульової гіпотези використано метод модернованого кореляційно-регресійного аналізу. Генеральна сукупність – банки у банківській системі України. Вибіркова сукупність – банки, відібрані за допомогою методу цільової вибірки. Критеріями відбору банків до цієї вибірки є наявність у його річному звіті інформації про кількість дебетових і кредитних карток. За цим критерієм до вибірки увійшли 65 банків України.

Відповідно до сформульованих вище гіпотез у регресійну модель для її перевірки включені змінні, що характеризують фінансові результати, електронні платежі та розмір банку. Залежними змінними є фінансові результати банків. У цьому дослідженні показником, який використовується для вимірювання фінансової ефективності, є загальний обсяг продажів-інвестицій/інвестицій. Як незалежні змінні використано електронні платежі та розмір банку. Електронний платіж – це платіжна послуга з використанням електронних інформаційно-комунікаційних технологій. Ознака розміру банку (великий або малий банк) визначається за обсягом загальних активів банку на кінець року. Індикатором, який використано для вимірювання розміру банку, є натуральний логарифм ($\ln$). Результати регресійного аналізу впливу електронних платежів на фінансові показники подано в таблицях 1–2.

Таблиця 1

**Результати регресійного аналізу впливу електронних платежів
на фінансові показники банків України**
Model Summaryb

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.854 ^a	.730	.710	.21340	1.585

a. Predictors: (Constant), розмір банку, електронні платежі.
b. Dependent Variable: фінансові показники

Coefficients a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-6.517	.897		-7.27	.000
Електр_плат	.155	.048	.323	3.22	.003
Розмір банку	.167	.021	.795	7.94	.000

a. Dependent Variable: фінансові показники

Джерело: складено та розраховано з використанням [6; 8; 9; 12].

Значення параметра регресії між електронними платежами та фінансовими показниками банків становить 0,155 з рівнем значущості 0,003, що вказує на наявність позитивного зв'язку між досліджуваними змінними. Таким чином, приймається гіпотеза про те, що «електронна оплата має значний позитивний вплив на фінансові показники». Це означає, що інновації у вигляді впровадження електронних платежів позитивно впливають на фінансову діяльність банків.

Регресійна модель для характеристики виявленого впливу має вигляд:

$$\text{Фінансові показники} = 0,155 * \text{електронні\_платежі} + 0,167 * \text{розмір банку} - 6,517$$

Отже, можемо стверджувати, що інновації банків у формі електронних платежів забезпечують їм конкурентні переваги у фінансових результатах. На це вказують значення коефіцієнта детермінації 0,73, який з ймовірністю 95% є істотним. Збільшення кількості транзакцій, здійснених за допомогою електронних платежів, таких як дебетові та кредитні картки, забезпечують збільшення комісійних надходжень в банку.

Банки можуть брати комісію з певним відсотковим діапазоном від загальної кількості транзакцій, проведених їхніми клієнтами через сервіси електронних платежів. Крім того, за користування кредитними картками можна отримати процентні доходи, які банки можуть отримувати, нараховуючи відсотки клієнтам, які не сплачують у повній мірі заборгованість по кредитній картці.

Таблиця 2

**Результати регресійного аналізу впливу електронних платежів
на фінансові показники банків України після модернованого розміру банку**Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.856 ^a	.733	.713	.21224	1.604

a. Predictors: (Constant), ефект розміру банку, електронні платежі.

b. Dependent Variable: фінансові показники

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-1.178	.581		-2.027	.053
Електр_ плат	-.279	.072	.579	-3.878	.001
Розмір банку	.014	.020	1.196	8.012	.000

a. Dependent Variable: фінансові показники

Джерело: складено та розраховано з використанням [6; 8; 9; 12].

Значення лінійного коефіцієнта кореляції між електронними платежами та фінансовими показниками пом'якшується ефектом розміру банку 0,14 на рівні істотності 0,00. Це значення вказує на те, що існує статистично істотний вплив між досліджуваними змінними. Значення коефіцієнта детермінації пояснює вплив досліджуваних змінних: зростання з 0,730 до 0,733 означає, що змінна розміру банку може посилити вплив електронних платежів на фінансові результати. Таким чином, приймається гіпотеза про те, що «розмір банку може посилити вплив електронних платежів на фінансові результати».

Виходячи з результатів статистичного аналізу впливу ефекту розміру банку, можна стверджувати, що банківська установа може покращити свої фінансові показники, інвестуючи у форму послуг електронних платежів, при чому чим більший розмір банку, тим більша ймовірність того, що він зможе ефективно інвестувати в електронні платежі. Великі банки мають більше інвестиційних та інших ресурсів, що дає змогу використовувати більше послуг електронних платежів порівняно з меншими банками, що сприяє зростанню фінансових показників банків. Однією з відмінностей у прибутковості між великими та малими банками є технології. Це пов'язано з різними можливостями великих і малих банків впроваджувати інноваційні технології.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В умовах продовження повномасштабної війни в Україні, більшість операцій з платіжними картками є безготівковими. Ці процеси супроводжуються оптимізацією платіжної інфраструктури для використання розрахункових карт, мобільних гаманців, оплати через інтернет.

Результати дослідження сучасних тенденцій в операціях з платіжними картками банків виявили, що інновації у вигляді впровадження електронних платежів позитивно впливають на фінансову діяльність банків, а відповідно – їхні конкурентні позиції. Така залежність посилюється додатковими чинником розміру банку. Тому для забезпечення конкурентоспроможності, розширення клієнтської бази та ефективного розвитку, банківським установам важливо впроваджувати нові інноваційні форми

безготівкових розрахунків. Перехід до масових безготівкових розрахунків дасть змогу істотно зменшити витрати на підтримку готівкового обігу та стане додатковим джерелом залучення коштів населення у банківський сектор і національну економіку України.

Список використаних джерел

1. Ferro C. Enhancing EMV Technologies to Supporting Emerging Payments: Annual Report 2023. URL: <https://www.emvco.com>.
2. Center for Financial Inclusion: independent think tank. URL: <http://www.centerforfinancialinclusion.org>.
3. World Bank. Financial Inclusion. URL: www.worldbank.org.
4. Kleban Y., Stasiuk T. Crypto Currency Price Forecast: Neural Network Perspectives (In Press). *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. 2022. P. 254. URL: <https://doi.org/10.26531/vnbu2022.254.03>.
5. Pantieliieva N., Khutorna M., Lytvynenko O., Potapenko L. FinTech, RegTech and traditional financial intermediation: Trends and threats for financial stability. *Data-Centric Business and Applications: Evolvments in Business Information Processing and Management*, 2020. Cham, Springer International Publishing: 1–21.
6. Statista: Global data and business intelligence platform. URL: <https://www.statista.com>
7. Василюк І. В. Сучасні проблеми банківських послуг АТ КБ «Приватбанк». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2018. № 2. С. 27–29.
8. Кількість банків в Україні. Український сайт про фінанси та інвестиції. URL: <https://index.minfin.com.ua/banks/stat/count/>.
9. Національний банк України Офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua>.
10. Панченко О. В. Аналіз та умови забезпечення ефективності діяльності банків в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/51.pdf.
11. Пасічник І. В., Лозовий С. В., В'язовий С. М. Новітні форми безготівкових розрахунків у контексті підвищення конкурентоспроможності банків. *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. Вип. 37. С. 637–642.
12. Економічна аналітика в бізнесі : навч. посібник / [О. С. Гринькевич, С. О. Матковський, А. В. Сидорова та ін.] ; за ред. О. С. Гринькевич, С. О. Матковського, А. В. Сидорової, Н. С. Струк. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 480 с.

References

1. Ferro, C. (2023). *Enhancing EMV Technologies to Supporting Emerging Payments: Annual Report 2023*. URL: <https://www.emvco.com>.
2. Center for Financial Inclusion (2024). *Independent Think tank*. URL: <http://www.centerforfinancialinclusion.org>.
3. World Bank (2024). *Financial Inclusion*. URL: www.worldbank.org.
4. Kleban, Y., Stasiuk, T. (2022). Crypto Currency Price Forecast: Neural Network Perspectives (In Press). *Visnyk of the National Bank of Ukraine*, 254. URL: <https://doi.org/10.26531/vnbu2022.254.03>
5. Pantieliieva, N., Khutorna, M., Lytvynenko, O., Potapenko, L. (2020). FinTech, RegTech and traditional financial intermediation: Trends and threats for financial stability. *Data-Centric Business and Applications: Evolvments in Business Information Processing and Management*. Cham, Springer International Publishing, 1–21.

6. Statista: Global data and business intelligence platform. 2024. URL: <https://www.statista.com>.
7. Vasylevska, I. V. (2018) Suchasni problemy bankiv's'kykh posluh AT KB «Pryvatbank» [Modern problems of banking services of JSC CB «Pryvatbank»]. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University*, 2, 27–29. [in Ukrainian].
8. Ukrainian portal on finances and investments (2024). *Number of banks in Ukraine*. URL: <https://index.minfin.com.ua/banks/stat/count>. [in Ukrainian].
9. Official National Bank of Ukraine website. URL: <https://bank.gov.ua>. [in Ukrainian].
10. Panchenko, O. (2019) Analiz ta umovy zabezpechennya efektyvnosti diyal'nosti bankiv v Ukraini. [Analysis and conditions for ensuring the effectiveness of banks in Ukraine]. *Efficient economy*, 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/51.pdf. [in Ukrainian].
11. Pasichnyk, I., Lozoviy, S., Vyazovy, S. (2019) Novitni formy bez-hotivkovykh rozrakhunkiv u konteksti pidvyshchennya konkurentospromozhnosti bankiv. [The modern forms of non-cash payments in the context of increasing the competitiveness of banks]. *Money, finance, and credit*, 37, 637–642 [in Ukrainian].
12. Hrynkevych, O., Matkovskiy, S., Sydorova, A., & others. (Eds.). (2022). *Economic Analysis in Business: A textbook*. Lviv: Ivan Franko National University of Lviv.

STATISTICAL ASSESSMENT OF THE IMPACT OF NON-CASH TRANSACTIONS ON THE FINANCIAL PERFORMANCE INDICATORS OF BANKS IN UKRAINE

Oksana Vilchynska¹, Oksana Marets², Vasyl Hrynkevych³

^{1,2} Lviv Ivan Franko National University,
18 Svoboda Ave., Lviv, 79008

¹e-mail: Oksana.vilchyska@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4544-4751>

²e-mail: oksana.marets@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4044-7443>

³Lviv Institute of PJSC «Interregional Academy of Personnel Management»,
29 Mazepy Str., Lviv, 79059

e-mail: wgrynkevych@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6247-2850>

Abstract. This research addresses the issue of the development of the banking sector in Ukraine and ensuring its competitive position amidst growing consumer demands to conduct transactions using more efficient and secure instruments.

The study aims to test the hypothesis regarding the impact of non-cash transaction volumes on the financial performance of Ukrainian banks, taking into account their sizes. The authors employ methods of descriptive statistics, data visualization, hypothesis testing, and moderated correlation regression analysis. The hypothesis testing is based on empirical data concerning the financial indicators and other characteristics of 65 banks in Ukraine. Results of the study revealed a statistically significant relationship between the variables under investigation, indicating that investing in the development of modern electronic payment services can significantly enhance the financial performance of banking institutions. It is concluded that the use of non-cash transactions positively impacts the development of the banking sector and the national economy, as it ensures competitiveness, facilitates the expansion of the client base, and promotes efficient development. The practical significance of the results lies in the recommendation for banks to utilize the latest technologies for non-cash transactions to ensure growth in financial performance.

Keywords: non-cash transactions, banking sector, correlation-regression analysis, electronic payments.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2024

Прийнята до друку 25.04.2024